

TYÖ- JA ELINKEINOMINISTERIÖN LAUSUNTO LUONNOKSESTA HALLITUKSEN ESITYKSEKSI EDUSKUNNALLE LAIKSI NESTEMÄISTEN POLTTOAINEIDEN VALMISTEVEROSTA ANNETUN LAIN LIITTEEN MUUTTAMISESTA

TAUSTA

Valtiovarainministeriö on pyytänyt työ- ja elinkeinoministeriöltä lausuntoa luonnoksesta hallituksen esitykseksi laiksi nestemäisten polttoaineiden valmisteverosta annetun lain liitteen muuttamisesta (jäljempänä valmisteveroesitys tai esitys). Esityksen taustalla on pääministeri Petteri Orpon hallitusohjelman kirjaus, jonka mukaan hallitus huomioi ja kompensoi jakeluvaihteluiden vaikutukset pumppuhintoihin.

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi nestemäisten polttoaineiden valmisteverosta annetun lain liitteen verotaulukkoa siten, että liikennepolttoaineiden hiilidioksidiveron määrän laskentaperusteena olevaa hiilidioksiditonnin arvoa alennettaisiin kahdessa vaiheessa 62 eurosta 51,3 euroon. Valmisteveron alennus olisi bensiinille ja sitä korvaaville tuotteille yhteensä keskimäärin 2,7 senttiä litralta ja dieselille ja sitä korvaaville polttoaineille yhteensä keskimäärin 2,4 senttiä litralta.

Esitys liittyy valtion vuoden 2026 talousarvioesitykseen ja on tarkoitettu käsiteltäväksi sen yhteydessä.

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan 1.1.2026.

TYÖ- JA ELINKEINOMINISTERIÖN NÄKEMYKSET

Vero-ohjaus on tärkeimpiä energiapolitiittisia ohjauskeinoja, kun pyritään korvaamaan tuontiin perustuvia fossiilisia polttoaineita puhtaan energian ratkaisuilla. Liikennesektorilla verotuksella on erityisen suuri rooli.

Työ- ja elinkeinoministeriö kiinnittääkin huomiota siihen, että esitetty alennus kohdistettaisiin hiilidioksidiveroon, eikä energiasisältöveroon. Hiilidioksidiveron alentaminen hyödyttää nimenomaan fossiilisia polttoaineita ja vähemmän uusiutuvia polttoaineita.

Esityksessä mainitaan, että liikennepolttoaineiden veronalennus ehdotetaan toteutettavaksi hallitusohjelman mukaisesti hiilidioksidiveron alen-

nuksella. Tästä ei kuitenkaan selviä, mihin hallitusohjelman kohtaan viitataan, sillä esimerkiksi hallitusohjelman sivulla 149 todetaan, että jake-luvelvoitteen noston vaikutus polttoaineiden hintaan kompensoidaan esimerkiksi *laskemalla polttoaineiden verotusta, mahdollisuuksien mukaan painottaen uusiutuvan jakeen veron keventämistä*.

Työ- ja elinkeinoministeriö katsoo, että vaikutustenarvioinnissa on väittä-miä, joita ei ole riittävästi perusteltu tai nimetty lähteitä. Ympäristövaiku-tustenarvioinnissa esimerkiksi todetaan, että *nestemäisten uusiutuvien polttoaineiden tuotannon ja käytön on havaittu aiheuttavan fossiilisten polttoaineiden tuotantoa ja käyttöä vastaavia kasvihuonekaasupäästöjä, kun otetaan huomioon niiden vaikutukset maankäyttösektorilla*. On totta, että tietyistä raaka-aineista tuotettavien biopolttoaineiden tuotannolla voi olla haitallisia maankäyttövaikutuksia. Tällaisia raaka-aineita ovat esi-merkiksi ruoka- ja rehukasvit sekä palmuöljy. Tästä syystä Euroopan Unioni onkin rajoittanut kyseisistä raaka-aineista tuotettavien biopolttoai-neiden määrää. Lisäksi EU:n alueella käytettävien biopolttoaineiden tu-lee täyttää niin sanotut kestävyyskriteerit, jotka osaltaan nimenomaan pyrkivät minimoimaan haitalliset ympäristö- ja maankäyttövaikutukset.

Samaan aikaan kun uusiutuvista polttoaineista nostetaan epätasälli-sesti esiin globaaleja välillisiä vaikutuksia, fossiilisiin polttoaineisiin liitty-viä välillisiä vaikutuksia ei esityksessä mainita lainkaan. Fossiilisten polt-toaineiden käytön vähentämiseen liittyy myös muita kuin suoriin päästöi-hin liittyviä tavoitteita. Fossiilisista polttoaineista on tarpeen pyrkiä irtau-tumaan niiden uusiutumattoman luonteen vuoksi. Kotimaassa tuotetuilla uusiutuvilla ja synteettisillä polttoaineilla on positiivisia investointi-, työllis-yyssyys ja huoltovarmuusvaikutuksia. Fossiilisten öljytuotteiden käytön alentaminen vähentää riippuvuutta kolmansista maista ja lisää Euroopan strategista autonomiaa. EU:ssa erityisen ajankohtainen pyrkimys on ve-näläisestä öljystä ja kaasusta irtautuminen. Suomi on osaltaan onnistu-nut johdonmukaisesti irtautumaan tai vähentämään merkittävästi fossii-listen tuontipolttoaineiden määrää.

Lopuksi työ- ja elinkeinoministeriö kiinnittää huomiota lyhyeen lausunto-aikaan, jota ei ole selkeästi perusteltu. Lyhyt lausuntoaika heikentää mahdollisuuksia huolelliseen asiaan perehtymiseen ja lausuntojen laati-miseen.

Riku Huttunen
Osastopäällikkö

Pekka Grönlund
teollisuusneuvos